

Lech Krzyżaniak

Kadero

Informator Archeologiczny : badania 14, 285-286

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ona zapewne ze znajdującego się w pobliżu, w odległości około 100 m na wschód od bazyliki cmentarza z I-III wieku n.e.

Materiał zabytkowy jest nadal liczny, różnorodny i chronologicznie zróżnicowany. Z okresu poprzedzającego osadnictwo słowiańskie pochodzą m.in. ułamki naczyń szklanych, szkła okiennego oraz pojedyncze okazy szkła mozaikowego, a także różnokształtne płytki ceramiczne z posadzki. Wśród zabytków słowiańskich z VII-XI wieku znajdują się, liczne w tym sezonie, ułamki naczyń glinianych, jajko gliniane o przeznaczeniu zapewne kultowym oraz brązowe okucia zakończenia pasa, sierp żelazny, części uzbrojenia oraz różne wyroby z gliny. Pochodzą one z rozproszonego w tym miejscu osadnictwa słowiańskiego.

SUDAN

KADERO

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze we współpracy
z Muzeum Archeologicznym
w Poznaniu

Badaniami kierował doc.dr hab. Lech Krzyżaniak z Muzeum Archeologicznego w Poznaniu. Finansowała Stacja AŚ w Kairze. Ósmy sezon badań. Osada i cmentarzysko neolityczne /około 4000 p.n.e./ i cmentarzysko merotickie.

Kontynuowano badania osady neolitycznej, hipotetycznego kraalu dla bydła i odkrytych w jego obrębie pochówków neolitycznych. W sumie wyeksplorowano 120 m² powierzchni stanowiska.

W północnej części osady, dotąd nie badanej wykopaliskowo, założono wykop o powierzchni 16 m², w którym stwierdzono bogatą zawartość kulturową o cechach typowych dla inwentarza neolitu środkowo-sudańskiego, podobną do uzyskanej - w toku wcześniejszych kampanii - w południowej części osady w Kadero. Z wykopu pobrano także próbki do datowania C-14.

W celu dokładniejszego wyjaśnienia funkcji rozległej, centralnej partii pagórka w Kadero w lokalnym systemie osadniczym /przypuszczalnie kraalu/, założono tam wykop sondażowy o powierzchni 104 m² i długości 52 m. Przecinał on teren znajdujący się pomiędzy południowym a północnym depozytem osadniczym na pagórku. Nie stwierdzono w tym wykopie warstwy osadniczej. Odkryto natomiast 6 pochówków neolitycznych. Związki w grobach złożono w pozycji z nogami silnie podkurczonymi, na boku, głowami zorientowanymi na zachód. W jednym znaleziono fragment dużego naczynia "kuchennego", w innym - małą, zdobioną misę ceramiczną; w dwóch wśród kości szkieletu ludzkiego znaleziono małe, odhupkowane ostrze kamienne o bliżej nieznanym celu /groty strzał do łuku?/. Groby te, podobne do innych odkrytych

wcześniej na stanowisku neolitycznym w Kadero, są niewątpliwie częścią rozleglejszego cmentarzyska mieszkańców osady neolitycznej. Wydaje się, że odkrycie to może wskazywać na pełnienie przez centralną część pagórka w Kadero funkcji zarówno kraalu /w porze wylewu, i deszczowej/ jak i miejsca pochówku /stałego? /.

STARA DONGOLA

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze

Badaniami kierował dr Stefan Jakobielski /autor sprawozdania/ w ekspedycji wzięli udział dr Włodzimierz Godlewski, dr inż. arch. Stanisław Medeksza, mgr K. Polaczek, mgr M. Steinborn /tylko sezon XIII/, mgr Z. Doliński /tylko sezon XIV/. Finansowała Stacja AŚ UW. Trzynasty /listopad-grudzień 1978/ i czternasty /styczeń-luty 1980/ sezon badań. Miasto średniowieczne /VII-XIV w. /.

W obu kampaniach kontynuowano wykopaliska na przedmieściach stolicy chrześcijańskiej Nubii i w części północnej kompleksu zabudowy mieszkalnej. Przebadano część zachodnią Domu A. W domu tym wyróżniono dwa okresy budowy. Wschodnia część budynku, wśród pomieszczeń której wyróżniono m.in. łazienkę z basenami i piecem do ogrzewania wody przewodzonej systemem rur ceramicznych wbudowanych w ściany, była badana w poprzednich sezonach prac /1976 oraz styczniu i lutym 1978/. Odkryto wtedy zespół malowideł ściennych z początku IX w. o wielkiej wartości ikonograficznej dla malarstwa nubijskiego.

Część zachodnia domu wzniesiona z cegły suszonej i posadowiona na skale, składała się z szeregu pomieszczeń o charakterze mieszkalnym /A.7 - A.11/, niegdyś przekrytych sklepieniami beczkowymi, z których pozostały tylko resztki. Wejście do rozbudowanego domu A prowadziło od zachodu do kwadratowego westibulu, a stamtąd do pomieszczeń przylegających doń od północy, wschodu i południa. Prace objęły również wąski korytarz biegnący wzdłuż budynku po stronie południowej. Wskazuje on ślady licznych przebudów, istnieją tu m.in. dwa kolejne ciągi schodów prowadzących na wyższy poziom w części wschodniej. Nie jest wykluczone, że korytarz ten pełnił rolę ulicy. Częściowo przebadano też obszar na zachód od Domu A stanowiący rodzaj gospodarczego podwórca ograniczonego ścianami dostawionymi do murów domu.

Drugi podwórzec gospodarczy znajdował się po wschodniej stronie domu /pomieszczenie A.12, dawniej pasaż AB/. Uzupełniające badania w tym miejscu dotyczyły wczesnego okresu użytkowania dzie-